

Časy posledných literárnych mohykánov? Alebo?

Slovenská literatúra pre deti a mládež 2016

Mgr. Timotea Vráblová, PhD. (1968) je vedeckou pracovníčkou Ústavu slovenskej literatúry SAV. Zaoberá sa slovenskou literárnou kultúrou 17. – 18. storočia. Detskú literatúru a Psychológiu detského diváka prednáša na Vysokej škole múzických umení. Venuje sa tiež projektom tvorivého čítania detí a mládeže. Je prezidentkou Slovenskej sekcie Medzinárodnej únie pre detskú knihu IBBY.

Foto archív T. V.

Negatívne trendy, ktoré sa začali v literárnej tvorbe pre deti a mládež objavovať pred pár rokmi, sa zjavne nezastavili. Žeby invázia povrchnosti, nízkej alebo takmer žiadnej adresnosti postupovala? Medzi skupinou osvedčených literárnych tvorcov a nastupujúcimi generáciami autorov je priepastný kvalitatívny rozdiel. Možno aj preto, že sa v spoločnosti z komunikácie vytráca to ľudské. Pri mnohých literárnych dielach má človek pocit, akoby nevychádzali z hlbšej komunikačnej potreby či zámeru. Preto mi skôr pripomínali maľované krížovky. Formálny a myšlienkový schematizmus! A k tomu všetkému do zle predkreslených modelov; bez citu pre žáner, pre primeraný štýl, pre farbiť jazyka. Poézia? V ojedinelých prípadoch. No väčšinou len zveršovanie bez ladu a skladu.

S obdivom voči literárnym mohykánom!

Zbierka básni tohtoročného jubilanta **Tomáša Janovica Zažmúr očka** (Buvik) je kultivovaným dialógom tvorcov (autora a ilustrátorky Márie Nerádovej) s najmenšími čitateľmi. O svete intímnom, blízkom. I o tom neznámom, vonkajšom. V epizodických štvorveršových miniatúrach autor náznakovým spôsobom odkazuje na bežné i menej všedné udalosti dňa. S pointou, ktorá má aktivovať dieťa, podporovať jeho vnímanie a porozumenie jazyka. K janovicovskému štýlu patria detské prekvapenia. K tým objaviteľským aj výtržnostiam (ako inak spoznáme, ako to vo vzťahoch vlastne funguje?). Niekedy aj autorské. Veď svojho detského partnera pozýva k otvorenej hre. So slovami, s perspektívou rozprávania. Koľko múdrej zábavy (v detskom zažívaní hry, a teda v intenzívnej práci dieťaťa na sebe) sa skrýva v momentkách s neobvyklým uhlom pohľadu! Poznávanie v autorovom podaní je totiž dialógom, ktorý vzniká uprostred hier medzi veľkým a malým človekom. Do básničiek sa síce dostali z neho len kvapky, no esenciálne.

Buvibásničky (TRIO Publishing) **Daniela Heviera** sú premietárňou, teda predsnivárňou, v ktorej sa dá znova pozrieť na to, čo sa udialo počas dňa. Autor tieto zábery majstrovsky zakomponoval do tematických „rámčekov“ o zaspávaní. Od prípravy na spánok, postupného zatvárania, zhasínania,

odkladania vecí, cez statočný boj s nespavosťou a s rušivými podnetmi, k hrám s predstavivosťou, navodzovaniu upokojujúcich predspánkových pocitov. Dôležitý pritom je aj odkaz na neviditeľný svet. Nie svet duchov, ale ten bytostný v duši a v srdci. Pomocou ktorého čítame život v jeho hĺbinách. Prostredníctvom hier so slovami, zvukmi a vizuálnymi asociáciami Hevier stimuluje u dieťaťa symbolické vnímanie a porozumenie. Perina môže prikryť hoci aj kopec starostí či smútok. Jej teplo pripomína srdcu pokoj a bezpečie, a možno človeku navodí aj teplo v duši. A tak oproti jednému namáhavému kopcu odrazu narastie snov kopec. Hevier si osvojil spôsob písania blízky detskému vnímaniu. Dokázal však ísť ešte ďalej. S ľahkosťou totiž ovláda detský jazyk a používa ho ako kľúč k mnohorozmernému poznávaciemu procesu. V jednej básni si dieťa môže vybrať nielen viacero dverí, ale aj poschodia izieb a komnát. Ba môže vyjsť či vyletieť aj kamsi ešte vyššie. K nebu?

Ako sa zmeníme my i svet, keď nás obklopí Modrá? K tejto unikátnej, osobnej, a teda neprenosnej skúsenosti pozýva kniha **Daniela Pastirčáka Rozprávka o lietajúcej Alžbetke** (Artforum). Sériu rozprávání o detstve, dospelosti, starobe až k smrti je filozofickým pohľadom na život v jeho celistvosti, na jeho zmysel. Napriek náročnosti témy sa podarilo autorovi nájsť kód komunikatívny i s detským čitateľom. Autor pôsobivo uvádza dieťa do hlbšieho symbolického výkladu. Vychádza pritom z toho, čo dieťa pozná – z hry – tá istá vec sa môže pri hre premieňať na viacero spôsobov. Napríklad lietanie. Môže byť poznávaním, obrazom radostného pocitu, tvorivým procesom, duchovným darom i spôsobom, ako sa človek presídli mimo fyzický svet až do konečného odchodu domov, do večnosti. Výklad týchto významov poznáva dieťa cez príbehy. A práve v nich odkrýva autor tú najdôležitejšiu podstatu zmysluplného života – vzťah. Bez vzťahov nie je možné skutočne lietať. Napokon, krídla sú v tejto rozprávke nielen symbolom daru, ale aj obrazom zrelosti, a tá sa rodí zo vzťahov. Tak, ako krídla ich možno bolestne stratiť, ale aj znova objaviť či získať.

Knižka **Petra Karpinského Adela, ani to neskúšaj!** (Perfekt) je sociálnou prózou zo súčasného života. Adela je svojrázna. Najstaršia ses- »

» tra, ktorá všeličo rieši aj za dvoch mladších bratov, „po chlpsky“ sa bje so životom, a pritom vmláti hoci i všetkých chlapcov naokolo. Aj preto sa nemožno čudovať tomu, že svoj príbeh nerozpráva sama. Pri tolkej príťažke zodpovednosti za rodinu, vlastne za bratov i seba, by možno jej vlastná výpoveď neplynula s takou samozrejmosťou. Preto si autor prizýva tzv. všvedúceho rozprávača, pozorovateľa. Len on dokáže dovidieť tam, kam Adelka vo svojej ubolenej detskej duši radšej ani nevkročí. Karpinský sa dotkol závažných problémov detí z dysfunkčného rodinného zázemia. Adelka sa so súrodencami dostala do detského domova pre zanedbávanie rodinnej starostlivosti. Autor teda pracuje s témami, ktoré odrážajú vnútorné kataklizmy. Ich bolestivosť a ťaživosť je však detskému čitateľovi citlivo dávkovaná. Upriamuje totiž pozornosť nie na problémy, ale na Adelkinu osobnosť. Na to, o čom rozmýšľa, po čom túži, na jej silné a slabé stránky, na to, ako po svojom zvláda adaptačný proces v detskom domove. Autor ju modeluje tak, aby detský čitateľ dokázal nájsť spojnice aj s vlastnými bežnými skúsenosťami. Necháva v príbehu pre Adelku priestor, aby sa postupne naučila dôverovať vo vzťahoch. A pre čitateľa tiež. Aby zistil, aká Adelka je a čo cíti. Aj to je súčasť dôležitého procesu, v ktorom sa Adelka postupne dostáva k sebe, k vlastným pocitom a začína dýchať za seba.

Autorská rozprávka s mierou i vkusom

V tvorbe **Márie Lazárovej** oceňujem snahu nadviazať s detským čitateľom autentický kontakt. Citlivosť pre vnímanie dieťaťa v predškolskom a ranom školskom veku autorka transformovala do spôsobu písania. Jej poetika vychádza zo skutočnosti, že dieťa v tomto období vníma svet symbolicky. Lazárová preto kladie dôraz na symbolickú líniu. Symbolický jazyk pritom používa takým spôsobom, aby detskému čitateľovi navodila ilúziu známeho priestoru, príbuzného rozmýšľania. Symbolické obrazy vhodne prepája s tým, čo dieťaťu odkazuje na reálny svet; na ten bezprostredný, ktorý pozná z vlastnej skúsenosti (napríklad z toho, ako ho zažíva pri hrách) a na svet veľkých - dospelých. Pri modelovaní tohto priestoru autorka funkčne využíva rozprávkový príznak na vyjadrenie blízkosti. Knižka *Tri mačiatka tety Mily* (Vydavateľstvo Slovart) je rozprávkou o hrdinskom putovaní troch mačiatok Herkula, Jonáša a Lucinky. Teda symbolický príbeh o objavovaní, naberaní nových skúseností a životných zápasoch. Mačiatka sa dostanú k dobrej tete Mily. Odtiaľ však Lucinku unesie jastrab. Súrodenci sa ju vyberú zachrániť. Cesta domov, k tete Mily, je, samozrejme, komplikovaná. Súčasťou Lazárovej poetiky (nielen v tejto knižke) je vytváranie paralely medzi rozprávkovosťou a kladnými ľudskými hodnotami. To rozprávkové zažívajú obyčajne malí hrdinovia. V tomto prípade mačiatka. Paralelnými k rozprávkovému sú v reálnom svete veľkých (tu vo svete ľudí) hodnoty reprezentujúce lásku, priateľstvo a harmóniu (teta Mily, teta Tekvička). Zážitky mláďat (a v iných Lazárovej knižkách detí - napr. *Adam a čarovná šmykľavka*), sú reálnemu svetu dospelých prístupné len v obmedzenej miere - v prípade troch mačiatok len na úrovni komunikačných možností ľudí a zvierat. Predsa však nedochádza k narušeniu spojenia, lebo medzi obidvoma stranami žije pevné vzťahové puto. Navyše deti i mláďatá vždy disponujú aj niečím výnimočným, a to im pomôže vzájomný komunikačný priestor s dospelákom ešte lepšie budovať. Tri mačiatka napríklad vedia čítať a písať. Až z toho aj pán farmár Bumtrala takmer „padne na zadok“. Lazárovej knižky sú príjemným poetickým čítaním. Miestami sa síce autorka nechá strhnúť malebnosťou detailov a príliš rozvlácnym štýlom spomalí rozprávanie, a to aj uprostred dobrodružstva. Čitateľ jej to však zrejme odpustí, lebo sa k nemu prihovára vrúcna atmosféra a vzácny pocit toho, že ako priatelia budeme jeden k druhému vždy patriť.

Obrázkové knižky ako (dôležitý) autorsko-čitateľský koncept

Príbeh kocúra Mineta (Petrus) a *O nezbednom káčerovi* (Petrus) sú výtvarno-autorským seriálom významného slovenského maliara a grafika **Imricha**

Weinera-Kráľa. Podtitul *Príbehy pre Elise* naznačuje impulz, vďaka ktorému vznikli. Tieto rozprávky boli totiž takmer jediným spôsobom, akým mohol otec-autor komunikovať so svojou dcérou v Paríži (knižky preto vyšli ako preklad z francúzštiny). Oddeľovala ich totiž Železná opona. Do obrázkových príbehov je toho vloženého viac než len milý hravý príbeh. Je v nich zaznamenaný aj bytostný dialóg otca s dcérou. Každá z rozprávok odкрýva podstatnú životnú múdrosť, princíp, alebo nasvecuje cestu, ako hľadať krásne a hlboké okamihy. Je tiež rozprávkovou cestou k umeniu. Autor totiž do kocúrovských príbehov vložil aj odkazy na žánre, na štýly, a to tak, že dieťa prirodzene motivujú k tomu, aby sa stotožnilo s určitým spôsobom vnímania (Minetovo rozprávanie o chrobáčikoch a kvietkoch na lúke stimuluje k vnímaniu lyrickosti, malebných scén a svojím spôsobom aj dáva dieťaťu návod, ako môže s podnetmi pracovať).

Katarína Macurová vo svojej obrázkovej knižke *Prečo nekvitneš?* (Albatros v Albatros Media) nápaditým spôsobom odкрýva dieťaťu situačný model, v ktorom sa stretávajú dve odlišné skupiny aktérov vo vzťahu k rovnakému objektu. Symbolicky znázorňuje odlišnosť v názoroch, v životnom štýle i (hodnotovom) prístupe. Medvedík zasaď mrkvu. Je však ešte neskúsený a považuje ju za kvet. V blízkosti žijú zajace, ktoré majú v podzemí vybudovanú noru. Keď mrkva narastie, postupne ju konzumujú. Príbeh je podaný s vtipom. Dieťaťu poskytuje dostatočný priestor na mnohoraké a mnohostranné „čítanie“ v situáciách a obrazoch.

Zo vzácnej klenotnice alebo pozoruhodný výber

Knižka *Uspávanky/Prebúdzanky* (Buvik) je vydarenou antológiou poézie z dielne skúsenej editorky a prekladateľky **Márie Števkovej**. Dvojknih je premysleným a citlivým výberom zo slovenskej a českej poézie pre najmenších čitateľov.

Prístupným spôsobom, v rozsiahlej antológii *Slovenský detský rok* (Fortuna Libri), sprístupňuje editorka Elena Slobodová deťom mladšieho školského veku problematiku kalendárneho a obradového folklóru. Jej spôsob podania je nielen zrozumiteľný, obsažný, ale aj podnetný a pútavý. Celkom prirodzeným spôsobom si dieťa môže vytvoriť vzťah k tradičnému zvykosloviu, ľudovej poézii, povedačkám a rozprávaniam. Editorka materiál nielen zozbierala, ale sprístupňuje ho aj pútavým zrozumiteľným výkladom.

Antológia poviedok Literárnej súťaže o pôvodnú poviedku pre deti patrí k dôležitým každoročným titulom aj preto, že vytvára platformu viacgeneračného autorského stretnutia. Konečný výber poviedok pritom robia deti. *Srdce šachovej dámy* (Perfekt) je titul antológie textov 2016, ktorý bol pomenovaný podľa pôsobivej a sviežej víťaznej poviedky Gabriely Magálovej.

K povestiam a rozprávkam alebo od nich?

Sprístupňovanie látky povestí a rozprávok je dôležitým počínom. Detský čitateľ potrebuje príležitosť i priestor zoznámiť sa s témami a látkou uvažovania spoločnosti, ktorého je súčasťou. Vzťah s rozprávkami a povestami mu umožňuje vyrovnávať sa s hlbinnou skúsenosťou komunity, ktorá sa pretavila v závažných procesoch; mnohorakým a mnohonásobným pozorovaním, rozmýšľaním, rozjímaním nad opakujúcimi sa či podobnými udalosťami. Oživovanie tohto spojenia utvára naše symbolické vedomie, fantáziu a dokonca i jazyk. V tejto podobe sa s povestovou látkou vyrovnáva **Blažej Belák** v zbierke *Slovenské povesti* (Georg). Predstavuje povest v jej základnom tvare, pritom sa usiluje zaznamenať plastický obraz regiónu; nielen zastúpením povestovej látky, ale aj tým, že naznačuje priestorové prelínanie udalostí a postáv. Vedľajšie postavy v jednej povesti sa stávajú hlavnými protagonistami v inej. Posilňuje tým predstavu toho, ako sa zo spoločnej skúsenosti kolektívu utvárali jednotlivé príbehy. Autor spracoval látku primeraným, kultivovaným spôsobom.

Zuzana Boďová sa v zbierke *Kremnickí permoníci* (Erad) zamerala na fond čarovných, etiologických a mytologických rozprávok, ktoré sa spájajú s kremnickým baníctvom. Svoj zámer rozšírila aj o edukatívny rozmer - ná-

zorné ilustrácie s mapkami vrchu, kde sa ťažilo, fotografie štólní a baníkov, a pexeso podporujú tento cieľ. Samotné autorské podanie látky však dosahuje slabšiu úroveň najmä nekoncentrovaným spôsobom rozprávania. Autorka sa nechala rozptýliť postavami, nosný tok deja miestami „zahádzala“ hlušinou „konverzačných“ dialógov. A tak sa vytráca základný zmysel: o čom sú vlastne kremnické banícke rozprávky, prečo je dôležité o nich hovoriť.

Slabý rozprávkarsky výkon podala **Zuzana Kuglerová** v zbierke **Najkrajšie slovenské rozprávky** (Georg). Nechala sa príliš strhnúť zámerom prerozprávať rozprávky do ľahko čitateľnej podoby. Použila kľúč niektorých poplatných marketingových „trhákov“. Vytiahla dejovú linku, zjednodušila ju, a miestami i výrazne upravila a odstránila „to nadbytočné“. Napríklad rozprávkovú obradnosť, symbolickú vrstvu rozprávania, špecifický (literárny) jazyk, ktorý sa v kvalitnom podaní môže príznakovo funkčne využiť. Príbehy sú aj preto významovo i výrazovo ploché. A ich rozprávkový kód? Amputovaný.

Knižky ľahšieho čítania aj s pridanou kvalitou

Príhody školáka Olivera (veľkého nezbedníka) v knižke **Gabriely Futovej Lebo musím!** (SPN – Mladé letá) sú živým rozprávaním, postaveným na pomyselnom dialógu mamy a syna. S typickým rukopisom autorky. V príhodách Olivera čitateľ porovnáva uhol pohľadu rozprávača-protagonistu s tým, ako situácie vnímajú ostatní zúčastnení. Motív toho, ako spracovať situáciu, má však v tomto rozprávaní aj ďalší význam. Oliverova mama je totiž spisovateľkou. Možno aj preto má pre Oliverove „zápletky“ a „zauzlenia“ osobitné pochopenie, motivované nepochybné aj autorskou vášňou.

Rytierske rozprávky (VI. nákl.) **Zuzany Brossmanovej** nie sú historickým rozprávaním. V sérii motivačných výchovných príbehov o chlapčenských hrdinoch, ktorí si prekonávaním prekážok vypestujú pravý rytiersky charakter, je téma rytierstva symbolická. Autorka ju využila na vytvorenie rozprávkového príznaku, a tiež ako odkaz na životný význam tzv. rytierskych cností. V príbehoch sú pritom zašifrované problémy súčasných detí (napríklad rozmazanosť, sebeckosť, egocentrizmus, nedostatočná vytrvalosť). Didaktická účelovosť rozprávania je zrejماً, autorka jej podriadila aj spôsob podania. Podarilo sa jej udržať vyvážený štýl textov. Úmerne téme pristupuje k látke aj s ľahkým humorom. Pritom poslanstvo príbehov nie je sprostredkované povrchné.

Ešte na margo autorských rozprávok

Ako sa zmení atmosféra v meste, keď **Mlynčeky tety Hrozianky** (CPress v Albatros Media) začnú pracovať po novom? Predtým totiž rozomielali klebety. Teta Hrozianková im však pridela pravú mlynčekovskú prácu: začnú mlieť kávu a rozprávky. Skvelý nápad **Marty Hlušikovej!** S letným prídychom dobrého známeho nonsensu oživa hudobníkov motýlik, drzé zmrzlinárove hodiny prestanu do ľudí zapárať a kraďnúť im zmrzlinu, namiesto toho zvesela spievajú, novinám zabudlivého starčeka sa nakoniec podarí lietať. Tak mlynčeky melú rozprávky až do samotného večera. Škoda len, že pri tom mletí sa neustrážili miesta, pri ktorých nemá rozprávanie dostatočný ponor. V niektorých prípadoch sa totiž mení na uvravenosť, v iných zasa chýba skutočný vnútorný impulz, alebo sa stratil tým, že autorka rozvíjala a varírovala nápad na zbytočne dlhej ploche textu (*O babke, ktorá rada písala listy, Farbičkové slnko*). Možno, že Hroziánkovej mlynček mohol niekedy zastáť v štvrtine domletia a radšej namiesto dlhšieho príbehu priniesť do mesta pravý rozprávkový „šťuch“, výkričník či bodku.

S dobrým nápadom prišla **Marta Hlušiková** aj v knižke **Anabelka sa smeje dvojhlasne** (Vydavateľstvo Q111). Rozprávanie postavila na modeli hier, ktoré začínajúci čitatelia poznajú z vlastnej empirie – kreslenie pieskom po chodníku, hra s vlastným tieňom. Tak sa narodí Anabelke dvojnáska Akleba. Hru s tieňom autorka skutočne rozvinula až do možnosti, že kamarátky dokážu spievať dvojhlasne (kuriózna situácia! o Aklebane vie len Anabelka). A práve v tej chvíli sa zistí, že do rodiny pribudne bábätko. Pekný významový oblúk. Škoda, že autorka potom presunula Aklebanu na

vedľajšiu koľaj. Mimoriadne produktívny nápad a životaschopná postavička zamrzli na scéne a dynamika sa z rozprávania vytratila. Knižke nemožno uprieť kultivovanú stylistickú úroveň.

Pôsobivé poslanstvom, no trochu schematické podaním je dielko **Gabriely Futovej O Bezvláske** (Dobry anjel). Žánrovo atypické pre túto autorku. Siahla totiž po rozprávkovvej princeznovskej látke. Symbolicky stvárnjuje závažný problém vnútorného sebaaprijatia.

V autobiografickom rozprávaní **Môj malý zverinec** (AlleGro) sprostredkováva **Gabriela Futová** zábavné epizódy z vlastného rodinného života. Ich protagonistami sú zvierací príslušníci rodiny (od tradičnejších psov, mačiek, hydiny až po exotickjších prístahovalcov).

Rozprávka **Svetozár** (OZ Egres) **Andrey Gregušovej** má ako námet potenciál symbolického príbehu. O tom, čo je principiálne pre spolunažívanie v ľudskej komunite. Autorka ju situuje do prostredia mesta. Mala by byť teda rozprávaním o niečom, čo prináša punc života do komunity v meste. V takomto rozprávkovom pláne je obyčajne potrebná postava človeka „na pomedzí svetov“ (slobodného od príliš bežného, racionalistického a pragmatického videnia), ktorý je hrdinom práve v tom, že dokáže vidieť a podporiť (zachrániť) to, čo náleží „srdcu“ mesta. Žeby Svetozár? Tým „niečím“ podstatným pre mestskú komunitu sú holuby. Ich výnimočnú rolu autorka posilňuje rozprávkovým príznakom: sú antropomorfované a v meste sa správajú ako členovia komunity. Antagonistický, nezdravý „režim“ myslenia symbolicky predstavuje mestská rada. Chce vyhostiť holuby, aby v rozpočte znížila náklady za čistenie mesta. Nadišla chvíľa pre Svetozárov čin! Zápletká však autorku zrejme odpútala a príliš sa zamerala na vnášanie aktualizčných prvkov. Postave Svetozára dala funkciu, ktorá ju veľmi neposúva v dejovom pláne. Urobila z neho nevýrazného člena mestského predstavenstva. Sám nevie, ako sa má k danému problému s holubmi postaviť. Navyše, dostane nevďačnú úlohu mestského vyjednávateľa. Nuž chýba mu dôležitý rozmer „slobodného človeka“. Príbeh stráca na energii. Navyše, ťažiskom rozprávania sa stáva dialóg – rokovanie dvoch strán. Dynamika deja zamrzá. Tiež výpovedná hodnota knižky. Neprimerane sa zredukovala symbolická stránka rozprávania. Otázkou teda je, nakoľko knižka dosiahne mieru skutočnej komunikácie s dieťaťom.

Aj námet knižky **Ivany Auxtovej Červený vírus a kučeravý Sebastián** (Perfekt) má sľubný potenciál. Autorka v ňom rieši viacero mimoriadne závažných tém: problémy s vplyvom digitálnych technológií a sociálnych sietí, a s tým súvisiace patologické dôsledky (závislosť, odcudzenosť, dvojaká identita), k tomu spoločensky závažné delikty, pôsobnosť kriminálnych živlov, ktoré sa v technokraticky orientovanej spoločnosti ľahšie dostávajú k masovému vplyvu, možnosť nadvlády umelej inteligencie. A napokon sú tu aj problémy jedincov: rozvod a jeho vplyv na dieťa, psychické problémy dorastajúcich detí, boj s osamelosťou. Rámec spoločenských problémov naznačuje aj možné žánre. Napríklad detektívny príbeh. Autorka v ňom sčasti svoje rozprávanie modeluje. Začala s dobrým nápadom. Dvojicou profesionálnych agentov sú rodičia hlavného protagonistu Sebastiana. Pritom Sebastián, no len v rovine námetu, by mal byť tou kľúčovou postavou, na ktorej chcela autorka ukázať, ako prekonať vyššie naznačené psychické konflikty. Ani jedna z námetových línií sa však v autorskom spracovaní napokon nerealizovala. Zostali naznačené, nedopracované. Pozornosť odtiahli iné veci – bočné témy, postavy, školské prostredie na spôsob virtuálnej reality. Množstvo detailov rozptýlilo energiu rozprávača, dej sa mechanicky posúva po povrchu. Naznačené psychologické problémy i samotný detektívny koncept si žiadali omnoho sústredenejšiu prácu s modelovaním postáv.

Téme negatívnych vplyvov digitálnych médií je venovaná aj rozprávka **Kridluška v krajine sietí** (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov) **Ivy Vranskej Rojkovej**. Víla Kridluška je pre autorku príznakovou postavou pre príbehy na spoločensky závažné témy (riziká očkovania, riziká gender ideológie a tzv. juvenilnej justície). Presun aktuálnych spoločenských

» problémov z reálneho sveta do sveta fantastiky má, samozrejme, svoje opodstatnenie. Rozprávkový príznak zmierňuje faživý dopad závažných tém a text je pre dieťa prístupnejší. Čo vlastne znamená negatívny dopad elektromagnetického žiarenia? To ukazujú extrémne reakcie citlivých víl. Potenciál majú aj ďalšie témy naznačené v príbehu, napríklad téma boja ríš a kráľovstiev o svetovládú. Samozrejme, za predpokladu, že by sa bola autorka dôslednejšie pridržala symbolickej línie výkladu. Nechala sa však odlákať mentorským zámerom a umelo vtláča realistickú rovnu do fantastického príbehu. Problémom textu nie je prelínanie sveta ľudí a fantastických bytostí, ale mix rozličných spôsobov interpretácie javov. Navyše, v duchu mentorovania sa autorka snaží naplniť ideologický plán: kvôli tomu príliš nahustila problémy, čím zabrzдила plynulosť rozprávania a sťažila detskému čitateľovi vlastné spracovanie problému. Postavy stratili slobodu žiť vo svojom príbehu – zostali len na úrovni figúrok.

Kniha **Mareka Vadasa Útek** (OZ Brak) je spojená so súčasnou témou: s utečeneckou krízou. Otvára podstatné otázky pre každého človeka. No nielen v bytostne ľudskej rovine. Sú aj súčasťou istého aktuálneho politika, to znamená, že sa dotýkajú politickej sféry, ktorá je najdynamickejšia, hodnotovo i názorovo najlabilnejšia, ovplyvnená rôznymi a rýchlo sa meniacimi vplyvmi. Pre autorov je v takýchto prípadoch otázkou, na ktorú z rovín (všeľudskú či politickú) budú vlastne poukazovať, a prečo. Kniha je určená deťom v mladšom školskom veku. Teda v období, keď sa dieťaťu ešte len začína vyvíjať morálny systém. Pritom je pre vnímanie detí v tomto veku typické tzv. čiernobiele videnie. Je to teda citlivé obdobie na spôsob, s akým sa prinášajú témy vážnejšieho dosahu. Vadas sa celkom vhodne rozhodol pre symbolický príbeh. Jeho rozprávanie o bezmennom chlapcovi, ktorý je jedného dňa prinútený utekať pred nenásytnými obludami, je pútavé, má potrebnú dynamiku i napätie. Pre čitateľa v tomto veku je podstatný osobný vzťahový kontext; priestor, v ktorom si postavy utvrdzujú, kým sú, a vytvárajú si základnú predstavu o životných stratégiách. Kým teda chlapec je? Vadas od začiatku problematizuje osobný vzťahový rámec hrdinu i jeho osobnostný profil. Dominantne ho prezentuje so statusom utečenca, teda človeka, ktorý nemá dostatočné šance budovať si osobnostný či osobný vzťahový priestor. A životná stratégia jeho príbehu? Utekať, a pritom si držať v sebe obraz tých, ktorí utekali so mnou. Chlapec postupne blízkych stráca, zostáva sám, so psom. Utekanie je síce stratégiou prežitia v extrémnych podmienkach, no nie tou hlavnou. U Vadasa je najmä apelatívnym symbolickým vyjadrením, ktoré má u čitateľa vzbudiť súcit. Chlapec je štvancom; uteká pred agresormi. Je tiež „neželancom“. Počas úteku sa menia prostredia. Sú to náznavo modelované symbolické krajiny a mestá, ktoré znázorňujú rôzne typy negatívnych vzorcov správania voči utečencom. Nakoniec sa chlapec dostane do utečeneckého tábora, kde ochorie a zomrie. Autorovo spracovanie témy považujem za schematické a povrchné. Je totiž len výrezom problému, obrazom „štvance“ a štvanca, podáva dieťaťu obraz ľudí v kritickej existenciálnej situácii bez toho, aby ho hlbšie ukotvil a naznačil podstatnejšie princípy životnej stratégie, než je len útek; napríklad to, čo dáva človeku zmysel ísť a žiť aj v takejto situácii, čo ho aj v kríze postaví na nohy a robí silným. Tieto významové kontexty sú totiž podstatné na to, aby deťom vytvorili väzbu na hodnoty, spájali im význam udalosti s tým všeľudským. Bytostný kontext je totiž jedinou bezpečnou bázou pre to, aby dieťa mohlo problém utečenectva spracovať na dostatočnej úrovni. Aj vyvolaným súcitom možno podnecovať negatívne mechanizmy: agresivitu a nenávisť voči tým druhým – v tomto prípade tým tzv. ľahostajným.

Román **Babče B. Kardošovej Traja kamaráti a fakticky fantastický poklad** (Vydavateľstvo Slovart) je pokračovaním rozprávania o Jurajovi, jeho troch kamarátoch z fantastického bunkra – koňovi doktorovi Haflingovi, mačke slečne Mliečnej, sučke agentke Bondy a Laure, ktorá už medzitým nie je pre Juraja len kamarátka, ale aj platonická láska. S pokračovaním románov býva obyčajne problém. A bez prečítania prvej časti môže byť čitateľ tohto románu dezorientovaný. A možno aj sklamaný. Postavy sú už len udržiavané v rámcoch predchádzajúcej časti. V stereotypných schémach.

Problémom je aj štýl písania – príliš voľné radenie scén, pri ktorom čitateľ stráca spojenie medzi protagonistami (nemyslím logické, ale vzťahové, emocionálne). Upadla aj dynamika prvej časti. Zápletky sú málo dobrodružné. Minimálny obsah premietnutý na veľkú plochu textu.

Titul debutového románu pre deti **Tajomný mlyn v Karpatoch** (Vydavateľstvo Slovart) od **Pavla Weissa** napovedá, že ide o dobrodružný príbeh. Neočakávajme však súvislosti s vedecko-fantastickým románom Julesa Verna **Tajomný hrad v Karpatoch**. Na výpravu za záhadami sa viac-menej z nutnosti pustí skupina piatich dievčat, ktorým sa v lese stratil pes Dino. Výprava je dobrodružná už tým, že dievčatá o tom, ako si počínať v lese, veľa nevedia. Nielenže sa nevedia orientovať, ale ako pravé tínedžerky sa správajú impulzívne, pochabo a všetečne. Skrátka, Pátračkami sa ešte len musia stať. Román je písaný v štýle próz ľahkého čítania. Metóda pripomína zadania populárneho kreatívneho písania. Postavy majú od počiatku vymedzenú rolu a charakteristiku. Čitateľ teda neobjavuje ich charakter z príbehu, ale hľadá v príbehu jeho naplnenie. K istej interakcii s rozprávaním ho dokonca vedú aj úlohy v texte.

Branislav Jobus sa v knihe **Zvon** (Vydavateľstvo Slovart) pustil do formy rámcovaného príbehu zo súčasnosti o zamilovanom Radkovi. Ten vymyslí rozprávku (o víle Duchoslave), ktorou pomôže pri záchrane svojho dievčaťa Rosanky. Rozprávka je aj o výrobe zvona. Ten má zachrániť vílu Duchoslavu z kliatby. Vyrobit skutočný zvon znamená získať záračný, priam rozprávkový nástroj; vyzváňaním možno totiž priať dobro do široka-daleka. „Vyzváňanie“ za dobro je symbolickým leitmotívom knihy. A opodstatnene. Ako sa zdá, svet dobra je na ústupe, stráca sa pred očami (symbolicky to autor vyjadruje aj fyzickým kolapsom Rosanky a zakliatím víly Duchoslavy). Naopak, darí sa nenásytníkom a zloduchom, ktorí si berú beztrastne, bez bázne a hany, čo sa im zažiada. K poučeniu i pobaveniu čitateľov autor vytvoril obsahový plán rozprávania na základe známych prísloví a porekadiel. Považujem to za dobrý nápad. A cením si aj etické poslanstvo tejto knižky. Rušivo pôsobí Jobusov spôsob rozprávania. Pre tvorbu tohto autora je príznačná štylizácia do roly ľudového rozprávača. Ako typický rozprávač sa usiluje strhnúť pozornosť zdanlivo spontánnym, voľným plynutím scén, chrlením nápadov, situačných a slovných gagov. Postupuje tak, akoby mal pred sebou publikum. Poletuje od inšpirácie k inšpirácii, tak, ako by chcel počas vystúpenia reagovať na naladenie poslucháčov. Jeho nápady vychádzajú teda z náhleho popudu rozprávača, nie však rozprávača. Nie sú totiž dostatočne zakotvené v príbehu. V písomnej podobe takéto postupy pôsobia zmatečne.

Druhá **Jobusova** kniha **Tajná správa** (Slovenská pošta) je kvalitatívnym posunom v tom, že sa autorovi podarilo vytvoriť koncíznejší text. V dobrom slova zmysle disciplinovanejší. Príbeh neodbieha impulzívne, nemotivovane. Autor využil svoj tvorivý potenciál na vytvorenie plejády humorných postaviek zo zvieracej ríše (holuby, bľcha, ploštica). Dotýka sa závažných spoločenských tém (black-out, kolaps digitálneho systému). A Jobusovsky absurdne, paradoxne či parodicky – situáciu musia riešiť zvierať. Aspoň pri doručovaní správ. Počítače predtým nahradili poštových doručovateľov – holuby. Neostáva iné, len sa vrátiť k starým osvedčeným prostriedkom ľudstva. Poštové holuby však takmer vymreli. Kto doplní ich riedke rady? Bľcha? Ploštica? Havran? Pre Jobusa je typické, že aj napriek vážnejším témam udalosti nie sú hlboko zasadené do príbehu ani do jeho kontextu. Ide mu skôr o to, aby sa čitateľ dobre zabával na nápadoch, absurdných situáciách absurdných hrdinov.

Rozprávka **Kamily Balcovej O vodníkovi Chňuchňukovi** (Spolok slovenských spisovateľov) je v istom zmysle „parafrázou“ a voľným pokračovaním knižky **Vodnícky karneval** (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2014) Júliusa Balca. V svojskom podaní. Balcovskú „rozprávkovskú“ jazykovú patinu autorka nahradila menej príznakovým jazykom, prednosť dala zrozumiteľnému, ľahkému, voľne plynúcemu štýlu. Len kde-tu drobným odkazom v prehovore postáv pripomína svet dávnych rozprávok. Tento posun má svoj významový dopad. Motív čudáctva v bytostnej forme (u Balca) sa mení na

motiv odlišnosti, odkazuje skôr k pochybnej sociálnej skupine (strigôň a čarodejníca Omicla sú v podstate outsiderské živly, vodníci len tak vegetujúce „zjavy“). Príbeh je ilustráciou toho, ako možno prekonať sociálnu bariéru a zaradiť sa medzi ľudí. Vodníkovi Chňuchňukovi sa to vďaka kamarátstvu s ľudskou dievčinou Adelkou aj podarí. Napokon sa však predsa len vráti medzi svojich. Pre pocit spojenia s rodinou, a preto, že rozprávkové čary ešte stále fungujú. Príbeh je odkazom na Balcovu rozprávku, a zároveň ukazuje ďalšie možné varianty rozprávania a ich možnú či nemožnú produktivnosť.

Knižka ľahšieho čítania **Ivana Lesaya A-ko-že Lesankin fantastický svet** (TRIO Publishing) je rozprávaním o fantázii a na základe fantázie. Autor sa pokúsil naznačiť priebeh hry na vymýšľanie, ktorú dobre pozná každé dieťa. Pritom sú v texte zachytené aj stopy impulzov vymýšľania (napríklad pocit strachu) alebo podnetov k novým témam pre hry s fantáziou. Autor sa snaží sprostredkovať význam spoločných hier a vymýšľania – môžu pomôcť ľuďom pocítiť a prežiť blízkosť, porozumenie a vzájomnú spolupatričnosť. V Lesankinej rodine sú spôsobom, ako sa všetci lepšie spoznávajú a ako spoločne objavujú svet. Slabšou stránkou knihy je uvravenosť, presýtenosť detailmi bez ladu a skladu. Iste, k spontánnosti a hre na fantáziu to nepochybne patrí, no čitateľ po čase nadobúda pocit, že sa najedol zhluku slov bez obsahu. Neposúvajú ani nedokresľujú príbeh. A tak namiesto toho, aby nás fantázia niekam potiahla, moceme sa stále dokola. Knižka vyšla v edícii *Čítame s porozumením Analfabeta negramotná*.

Fantáziu tematizuje vo svojom príbehu **O Šutierikovi, kamennom mužičkovi** (Ikar) aj **Silvia Havelková**. Aspoň ako iniciačný impulz rozprávania. Chlapec sa hrá na morskom brehu s kamienkami a vidí v nich Šutierikov. Kamienky napokon ožijú a začnú rozvíjať svoj vlastný hrdinský príbeh, pretože sa vo vnútri pevne rozhodli žiť. Silné posolstvo! Len nie celkom prepracované. Je to škoda, lebo autorka do príbehu vniesla viacero pekných myšlienok: o hrdinstve v každodennom živote, o zmyslupnom, užitočnom živote, o tom, ako a prečo si vytýčiť cieľ. Rozprávanie je však rozvláčne i v jednotlivých príbehoch, i v rovine celého dejového plánu knihy. Text je zatažený verbalizmom, stráca gradáciu.

S možnosťami objavovať, zažívať hru a objavovať vnútorné či imaginárne krajiny fantázie sa pohráva aj autor **Pero Le Kvet** v knihe **Chlapec s očami ako hviezdy** (Artforum). Nadväzuje tak trochu na model maloprinčovského hrdinu: v horizonte prichádzajúcich príbehov sa objaví chlapec, a nikto nevie, prečo, kto je a odkiaľ prichádza. S motýľom sa však vydá na putovanie priestorom. A príbehy knižky sú v podstate „krajinopisom“ fantázie, aj keď vyjadreným cez príbehy. Ide však viac o hru foriem a asociatívnych postupov než o vnútorné motivované rozprávanie.

Bylinkové rozprávky (FACE) **Petry Martinkovej** voňajú intímny, nežným súkromím, v ktorom človek bytostne prežíva svoju existenciu. Lenže niečomu takému sa učíme. Aj deti. Takýto priestor navodzuje blízkosť dôležitú pre rozhovory, a tak si pomyslený rozhovor s drahým dieťaťom vybrala autorka aj za princíp rozprávania. Z tohto fiktívneho rozhovoru sa dozvedáme o ich vzájomnom vzťahu i o tom, kde a ako spoločne trávia čas. Napríklad v prírode na bylinkách. Autorka funkčne strieda spôsob rozprávania. Hovorí aj v náznakoch, aktivizuje zmyslové vnímanie a navodzuje emócie. Aj to je cesta, akou sa detský čitateľ naučí porozumieť rôznorodým textom. I tým, ktoré sú budované lyrickejšie, voľnejšie, asociatívnejšie. Miestami je však autorkin štýl priveľmi rozvláčne a čitateľ ľahko stratí s rozprávaním kontakt.

Rozprávanie **Janky Haluškovéj Kvapky a ich priatelja** (Vydavateľstvo PECTUS) má slabú úroveň. Viacero vecí sa jej totiž autorsky nepodarilo zvládnuť. Štýlovo je síce primerané vnímaniu malých školákov (príliš detailisticky rozvíjané), no látka príbehu zodpovedá intelektuálnej úrovni začínajúcich čitateľov. Príbeh je symbolický, ale postavy nemajú vždy presne vymedzený symbolický význam, ku ktorému odkazujú. Vodohlt je typickým rozprávkovým obrom. Vypije takmer celý rybník. Symbolicky je teda postavou, ktorá reprezentuje nenásytnosť. Nič dokonca mládatá (zhltnie žubrienky). Podnetuje rozvrát v komunite zvierat a snaží sa nastoliť svoju vládu. A výsledok?

Príbeh mal byť ilustráciou toho, ako sa problém s nenásytnosťou vyrieši. No k hlbšiemu posolstvu sa čitateľ nedostane. Riešením je akýsi povrchný výsledok: keď je Vodohlt konfrontovaný s tým, že vypil rybník, uzná si chybu a odíde. V takomto naivne pôsobiacom konci nebol ani len naznačený proces zmeny (ktorý je dôležitejší než samotný výsledok). Deti sú tiež citlivé na logické detaily: Ak sa podarilo pre záchranu rybníka Vodohltovi otvoriť brucho, zazátkovať ho, a následne odzátkať a vyslobodiť žubrienky, ako to, že sa z brucha nevrátila aj voda do jazera? Nuž, dôležité detaily!

Veľmi slabej úrovne je aj rozprávka **Ivany Urgelovej O mackovi Mačkovi** (Marenčin PT). Pri objavovaní motýľa sa macko Mačko zatára v lese. Autorke sa nepodarilo nájsť vnútornú spojnicu s autentickým procesom objavovania a sprostredkovať ho dieťaťu. V jej podobe je rozprávanie gýčom.

Zmätočne pôsobia aj **Bájky pre malých i veľkých** (Fortuna Libri) **Dany Hlavatej**. So žánrom bájok majú málo spoločné. Snáď krátky rozsah textov a zvieracích hrdinov. Bájka by mala byť príbehom, ktorý stvára logický, racionálny koncept. Ten však v týchto textoch chýba. Odhliadnuc od toho, že ich literárna úroveň je slabá.

Knižka **Martina Daniša O chlapcovi, ktorý hľadal vôňu čokolády** (Goralinga) predstavuje neuvážený mišmaš prístupov, názorov, hodnôt. Autor vychádza z čarodejných rozprávok: z témy hľadania nositeľa čarodejných vlastností. Magickým vyvolencom sa stáva vôňa čokolády. Autorskému spracovaniu možno vyčítať všeličo: práca s plánom postáv pripomína počítačové hry, sú to len figúrky, ku ktorým možno voľne priradovať a meniť deje, vkladať do nich reakcie – bez vnútornej motivácie. Príbeh pôsobí schematicky, umelo, marketingovo. Ak postavy nie sú vnútorné zrastené s príbehom, odráža sa to aj na ich charakterovom profile a hodnotách. Nuž, autor kladie hodnotový dôraz na šikovnosť, inteligenciu a výkon. Klamstvo je otázkou voľby priorit. A manipulácia? Zvieratám sa dáva „obľúbak“, aby poslušne robili to, čo sa od nich vyžaduje. V kľúčovom rozhovore protagonistov sa cirkusová žirafa Berta, ktorú nalákali na vidinu kariéry, dozvedá priamo od vinníkov, že bola vraj trochu oklamaná, zneužitá a unesená. Na chvíľu je v ľahkom veselom štýle znázornená jej reakcia hnevu. Napokon ho predsa prekonať s postojom „nevaďí“. A všetkým je krásne. Naozaj tomu máme veriť?

Knižky s didaktickým zámerom

Opera nehryzie (Dixit) – motivuje **Martin Vanek** čitateľa titulom svojho knižného projektu. A vskutku, vďaka tejto vydarenej publikácii možno pozrieť opere až kamsi do žalúdka – naprieč storočiami, opernými dielami, ba i zákulisím divadla. Čitateľ nazrie aj do divadelného bufetu, kde sa údajne odohrávajú dôležité rozhovory operných tvorcov. Autor s ľahkým štýlom a s primeranou dávkou humoru podáva čitateľovi základnú „propedeutiku“, dôležitú pre to, aby si mohol hľadať k opernému žánru svoj vlastný vzťah. Putovanie za operou má svoj mystifikovaný príbeh. Veď rozprávačovi sa podarí získať tú najextravagantnejšiu sprievodkyňu – „fantómku“ opery, primadonu Violetu. Rozprávanie je svižné, zaujímavé a primerane obsažné. A pritom didakticky premyslené a podnetne spracované.

Vydarenou publikáciou je kniha **Zuzany Štelbaskej Filipko** (Albatros v Albatros Media). Tento zvedavý predškolač odvážne skúma a objavuje, s primeranou dávkou fantázie a tvorivosti. Je k svojmu okoliu priateľský, preto sa s ním trpezlivo rozprávajú aj zvieratká. Odpovedajú na jeho zvedavé otázky a zasnávajú ho do svojho lesného života. Ako aj jeho tato. To s ním sa Filipko dostáva do skutočnej divej prírody, a dokonca po zálesácky prespáva pod šírým nebom. Príbehy sú motivačné. Ukazujú, že priamym kontaktom s prírodou je Filipkovo poznanie oveľa širšie a hlbšie. Nad bežný rámec toho, čo väčšina detí pozná. Navyše, živý kontakt s prírodou upevňuje vzťahové väzby aj v ich rodine, veď na výletoch zažívajú spoločné dobrodružstvá. Rozprávanie je adresné, komunikatívne. Slabšou stránkou diela je rozvláčnejší štýl. Autorka sa viac sústredila „na komunikačnú hru“ prostredia a dieťaťa, a tým rozprávanie miestami stráca spád. >>

» Účelovo didakticky je ladená aj knižka **Moniky Nováckovej** *O trpaslíkovi Hundrošovi* (Ikar). Naznačený protagonist je typ hrdinu nomen omen. Je modelovým hrdinom, symbolicky znázorňuje stavy, keď je dieťa negatívne naladené – napríklad nechce sa mu niečo robiť, má negatívny postoj voči povinnostiam, odmieta komunikovať. Funkciu „výchovného poradcu“ zastupuje postava veвериčky Evičky. Autorka vytvorila psychologicky funkčný model: Hundroško sa musí zakaždým aktívne zasadiť o riešenie situácie, požiadať veveričku o pomoc a radu. V modelových príbehoch sú pritom ilustrované základné princípy zdravého riešenia komunikačných problémov a konfliktných situácií. Ústretovo voči najmenšiemu adresátovi sú volené aj témy: napríklad ako spoznať nových susedov a nájsť si kamarátov, ako sa o seba starať a ako sa starať o vlastný životný priestor. Príbehy sú napísané kultúrovane, v štýle primeranom zámeru, s prehľadnou logicky stavanou kompozíciou a dobre volenými otázkami k téme v závere príbehov.

Aj príbehy **Ježka Pichlička** (Ikar) od autora **Ivana Sedláka** modelovým spôsobom sprostredkujú najmenšiemu čitateľovi bežné životné situácie. Sú mienené ako ilustrácia dobrých návykov, správnych postojov a princípov, ako primerane reagovať (napríklad základné komunikačné návyky – zdravenie, prejav vďačnosti; ale aj príklady úprimnej, otvorenej komunikácie s mamou). Autor však skĺzol do prílišného schematizmu a povrchnosti. Štylisticky má text slabú úroveň. Otázky k textom nie sú dostatočne podnetné, a miestami idú až proti dobrému úmyslu samotného autora: Otázka: Čo žiari krajšie ako hviezdičky na oblohe? Predpokladaná odpoveď na základe textu: Očká mamy, keď upraceme. Pôsobí ako kliše. Dieťa totiž nedostalo priestor vnútorne prežiť skúsenosť.

Zaujímavý didaktický koncept prinášajú interaktívne leporelá **Eleny Rabčanovej** *Ježko a jeho kamaráti* a *Ježko na potulkách svetom* (Fortuna Libri). Tvoria ich séria modelových obrázkov, ktoré sa dajú využiť na tieňové hry. Sú zamerané na rozvoj slovných zásob (dopravné prostriedky, zvieratá), na rozvíjanie predstavivosti a aktivizujú dieťa v rozprávaní príbehov.

Leporelo **Kataríny Gasko** *Môj pesík nezbedník* (Albatros v Albatros Media) stimuluje predstavu predškôlaka o tom, ako vyzerá školákov deň. Rozprávanie je deskriptívne. Motivačným a dynamizujúcim prvkom rozprávania je postava psika, ktorý protagonistku pri aktivitách sprevádza. Knižka je prvoplánovo popisná, aj napriek didaktickému zámeru pôsobí až príliš schematicky.

Leporelo bez slov **Jany Melišovej** *Slušné správanie: Ja a môj pes* (VI. nákl.) predstavuje deťom modelové situácie vhodného a nevhodného správania sa k domácim zvieratám. Kladný a záporný príklad odlišuje autorka aj farebne. V negatívnych príkladoch je potlačená farebnosť. Tiež vo výrazne negatívnych obrázkoch je príznačne viac expresivity. Koncept síce slúži didaktickému zámeru, no pôsobí príliš zjednodušene.

Knižka **Cesta na svet Jany H. Hoffstädter** (O. K. O. a Vydavateľstvo Slovart) je zameraná na vysvetlenie biologických a niektorých psychologických stránok, ktoré súvisia s počatím a príchodom dieťaťa na svet. Vzhľadom na odporúčanú vekovú kategóriu je rozprávanie podané s príliš racionálnym prístupom, zaťažené informáciami, ktoré sú pre vekovú skupinu detí od 4 rokov ešte irelevantné.

Zbierka veršovačiek **Moji zeleninkoví kamaráti** (OZ Čo dokáže mama) dvojice autoriek **Diany Lokšovej** a **Andrey Kováčovej** využíva osvedčený didaktický princíp: veršovanku ako motiváciu a mnemotechnickú pomôcku. Ide o metódu, pomocou ktorej sa deťom odbúravajú stravovacie bariéry. Zoznáma sa s druhmi zeleniny ako so živými postavičkami. Básničky môžu funkčne naplniť tento zámer, lebo sú krátke, sústredené sa venujú postavičke, majú pointu. Pointovanie je však vo viacerých textoch na слаbej úrovni, slabá je aj kvalita veršovania.

Zbierka hádaniek pre najmenších čitateľov **Hádanku vám zahádam** (Georg) **Anny Olšovskej** je zameraná na stimulovanie mechanickej pamäti i logického myslenia.

Ešte na margo veršovania

Básničky zo školskej lavice (Cpress v Albatros Media) **Jany Pavlíkovej** epizodicky stvárnajú témy zo školského a domáceho prostredia, s ktorými sa dieťa stretáva počas školského roka. Sú stvárnené vo veselom, humorom tóne. Zväčša však len ako príklad tézy, preto sa autorka neubrnila schematizmu a konvenčnosti. Výhrady možno mať i voči kolísavej úrovni veršovej techniky. Podnetné a živšie sú básničky, v ktorých bežná skúsenosť dieťaťa prenáša ako príznak na iné postavy: napríklad písmenká sa vracajú po prázdninách „duté“ do školy.

Zbierku veršovačiek **Meluzína Jozefína** (DAXE) **Milana Kendu** tvoria záznamy a momentky z premien v prírode v priebehu roka. Snahou autora bolo zachytiť náladu zmeny alebo stavu. **Bájk z pierka albatrosa** (Perfekt) **Vladimíra Leksu-Pichaniča**, veršovačky na veľmi слаbej úrovni. Text je významovo i štylisticky kostrbatý, nesústredený.

Určené či neurčené. Dospievajúcim

V novele **Odkaz na buku** (Vydavateľstvo Q111) siahla autorka **Ludmila Gašpariková** k typu dobrodružných príbehov o skrytých odkazoch a šifrách. Tie aktivizujú protagonistov k pátracej výprave – poznávacej ceste. V dielach s touto témou obyčajne nejde len o vyriešenie rébusu, ale o vnútorný posun, ktorý v hrdinoch pátranie vyvolá. Buď sa odzrkadlí v zmene postojov, názorov, v zrelšom životnom prístupe alebo v záujme o niečo, k čomu mali predtým odstup alebo i negatívny vzťah. Tento potenciál, a možno i ambície, rukopis má. No zatiaľ len v zárodku. Autorke sa podarilo načrtnúť celkom zaujímavý dejový plán, zostal však v rozpracovanej fáze. Gašpariková bola ešte rozptýlená látkou, hľadaním výrazu – finálna fáza sústredenia, cizelovania, budovania koncízneho a vyváženého textu bola stále pred ňou. Vidieť to na disproporčnosti jednotlivých častí rozprávania. Príliš veľa priestoru venuje „konverzačným“ dialógom medzi protagonistami. Pôsobia „dekoratívne“. Spomaľujú tok deja, a neprispievajú ani k plastickejšiemu psychologickému stvárnению postáv. Nie je dopracované ani prepojenie s historickou líniou príbehu. A nezostala dostatočná energia ani na vyvrcholenie deja, ktoré by zároveň prinieslo očakávaný posun, a nasmerovalo čitateľa k hlbším dimenziám posolstva.

V typickom štýle dievčenských próz plynie rozprávanie **Leny Riečanskej** **Soňa, čo sa deje?** (TRIO Publishing). Je poslednou časťou trilógie o troch kamarátkach Soni, Joji a Monike. Soňa má z trojice najkomplikovanejšie, hoci sociálne najstabilnejšie rodinné zázemie. Jej jediným emocionálnym zázemím sú kamarátky a domáca pomocníčka Berta. Autorka na tom stavia aj konflikt príbehu, poukazuje na kritické faktory nedostatočného záujmu rodičov o dieťa. V závere aj tým, že Soňa sa nechá nalákať pozvaním „chlapca“ z facebooku, z ktorého sa vykluje deviant. Pozitívnu stránku autorkiných príbehov je komunikatívnosť a hodnotová vyváženosť. Slabinou je rozprávačský štýl presýtený dialogizáciou. Autorke sa preto nepodarilo presvedčivo vymodelovať charakterový profil postáv.

Tento nedostatok sa ešte výraznejšie prejavil v **Riečanskej** románe **Som, aká som!** (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov). Autorka si zvolila podobný kľúč; priateľstvo dievčat Sone a Nikol z dvoch odlišných sociálnych zázemí. Postava Nikol pritom mala silný charakterový potenciál. Priveľa slov „v priestore“ však oslabilo možnosť sústrediť sa na charakter postáv. Pôsobia čierno-bielo, a niektoré i naivne (učiteľka). Potreba dynamizovať rozhovor (jediný rozprávačský prostriedok) vedie autorku k prílišným komunikačným skokom. Niektoré postavy sú vlastne len predmetom rozhovorov (učiteľka klavíra nemá šancu vstúpiť do priamej interakcie, hoci ide o dosť dôležitú záujmovú oblasť, ktorá Nikol charakterizuje). Problematická je aj kvalita dialógov. Tým sa oslabuje čitateľnosť, plynutie textu.

Luboš je typickým chlapčenským rozprávačom rodinných príbehov. Je dobrou pozorovateľom, svoje vlastné výčiny podáva z príslovečného nadhľadu. Tým vyniknú aj reakcie okolia. Pôsobia expresívne, klauniádne, u autorky

novely **S tromi psami za pátami** (Vydavateľstvo Q111) **Margity Ivaničkovej** aj primerane, kultivovane. Za všetky pripomeniem vydarenú epizódu spievajúceho psieho tria uprostred chrámu počas bohoslužieb. Vydarenú nielen pre ľahkú situačnú komiku, ale i v tom, že sa jej nápad podarilo presvedčivo stvárniť v širšom kontexte; rozohrala ho v rámci dejového plánu, v interakcii postáv, ba zvládla ho funkčne vpassovať do prostredia. Aj celkovo vytvorila autenticky pôsobiace rozprávanie. A predsa! Aj pri tomto diele mám výhrady pre nedopracovanosť rukopisu. Chýba v ňom fáza posledných úprav, v ktorej sa odstráni nadbytočné časti (v niektorých prípadoch aj tak nedotiahnuté), zbytočné dejové digresie, text sa významovo i formálne zhuťní. Aj záver je akýsi neistý a nepresvedčivý. Nie je dostatočne zakotvený, pripravený v predchádzajúcich častiach rozprávania.

Rozprávanie **Našej mame hrabe Dany Hlavatej** (TRIO Publishing) patrí k typu kníh ľahšieho čítania. Protagonistami sú bratia Vido (11-ročný) a Mako (13-ročný), ktorí žijú s mamou v stiesnených pomeroch po tom, ako ich otec opustil. Už titul napovedá, že autorkino rozprávanie má humorný ráz. Aj vďaka čínorodým hrdinom. V ich voľnom pohybe ich brzdí len mama, ktorá má až príliš veľa energie na výchovu. Chlapci chcú obmedziť jej dosah a rozhodnú sa vydať ju nanovo. Autorke sa podarilo vytvoriť svieže, dynamické rozprávanie, pohráva sa s dejovými líniami a ich zvratmi, čím udrží čitateľa v zaujatí. Pri rozuzlení táto energia klesá; Makova spoložiačka Eva a jej otec, susedia chlapcov, sa zrazu stávajú súčasťou rodiny, no na nový dôležitý vzťahový oblúk chlapci - Eva, mama - Eva, autorke nezostala energia. Je preto nedotvarovaný.

Román **Mariána Kubicska Potvorobjici** (Hydra) nazerá na chlapčenský život cez otázky hľadania identity a vnútorného potvrdenia chlapstva. Hlavný hrdina Lukáš, syn archeologičky, prežije prázdniny v štýle fantastických príbehov. Mama ho zapíše do tábora zameraného na simulovanie vojenských výcvikov „prežitia“. Paralelne k tomu sa však Lukáš stáva hrdinom v inom ťažkom zápase - nadprirodzene sa presunie časom do obdobia vlády kniežaťa Pribinu. Archeologický nález, ktorý mu tajne podaroval mamin kolega, ho totiž prenáša v časopriestore a uvoľňuje naň magické schopnosti, ktoré má uplatniť v boji s démonmi v avarskej svätyni. Próza má síce prvky iniciačného románu, no je bez hlbších myšlienkových ambícií; je typom zábavného ľahšieho čítania.

Román **Andrey Gregušovej Nina** (Vydavateľstvo Slovart) je pokusom o historickú fantáziu. Autorka si zvolila iniciačný námet, v ktorom si hlavná hrdinka hľadá svoje miesto v živote, spoznáva seba a dospieva. Potrebuje objaviť to najdôležitejšie - hrdinskosť v tom, kým je ona sama. A nielen preto, že je kráľovskou dcérou. O jej významnom životnom povolaní svedčí prítomnosť Svetlonosa, utajeného vyslanca Dobra, ktorý sa má stať jej učiteľom, a prostredníctvom nej chce udržať kráľovstvo uchránené od temných síl. Tie predstavuje démonický Dym, ktorý sa snaží ovládnuť ríšu Dobra. Prostriedkom k moci mu má byť Nina. Využíva jej vášeň pre tanec a rebelskú nespútanosť. Autorke sa nepodarilo udržať významové línie v konzistentnej podobe, v celku. Modelovanie postáv (napríklad Svetlonosa) vyznieva naivne (najmä ak zväzíme jeho skutočnú úlohu v boji). Žiadalo sa precíznejšie vypracovať aj charakterovú líniu ostatných postáv, ich zapojenie do dejového plánu. A rozhodnúť sa tiež pre nosnú líniu rozprávania, cez prizmu ktorej možno osvetliť príbeh, a ešte hlbšie odhaliť charakter protagonistov.

Debutový román **Živel menom Viola** (Štúdio LJ) **Alžbety Horeckej** je pozoruhodným výkonom v tom, že ho napísala mladá autorka (14-ročná). Do jej rozprávania sa premietli jej obľúbené literárne či filmové príbehy, dej preto pôsobí ako koláž predlôh. Rozprávaniu chýba autenticita; autorka ešte len nadobúda cit pre modelovanie príbehu. Občas v ňom preto zaznievajú trochu školácke opisy, udalosti pôsobia vykonštruovane, postavy schematicky. S dávkou vytrvalosti, odvahy i talentu, ktoré preukázala aj pri písaní tohto dielka, však môže v budúcnosti objaviť nové, svojské kroky, a ešte slobodnejšie kráčať po literárnom poli. Veľa radosti pri hľadaní!

Debutovým je aj román **Silvie Demovičovej Leto s Alexandrom** (Verbarium). Príbeh šestnásťročnej Táne sa vymkne, alebo i dlhodobo vymyká z kolají. Žije v dysfunkčnej rodine, matka je týraná (pod rúskom usporiadaneho života dobre situovanej famílie), až situácia vybuchne. Je potrebné sa postarať o umierajúcu babku, maminu mamu. Navyše mama sa rozhodla postaviť sa na vlastné nohy. S tým je spojený značný tlak na Tánu, ktorá sa zrazu ocitne sama s mamou a s takmer cudzou babkou v komplikovaných sociálnych podmienkach. Vymenovala som len časť závažných problémov, ktorými hrdinovia prechádzajú. Nahusťovanie deja problémami je v posledných rokoch akousi manierou poetiky autorov, ktorí píšu pre dospievajúcich. Najmä autorov-debutantov. Postavy sa však pod horu rôznorodých kríz a katastrof nemôžu plnohodnotne rozvinúť.

Na historickej romanci **Korene hriechu** (Nakladateľstvo Fragment v Albatros Media) **Marje Holecycovej** ma zaujal samotný nápad, z ktorého sa námet rozvinul: dospievajúce dievča je svedkom hriechu. Táto skúsenosť pôsobí rozkladne na jeho vnútro a nahľadáva tie piliere a väzby, ktoré človeku pomáhajú držať stabilitu i zdravé vnútorné hranice. Impulz, z ktorého by sa dal rozvinúť zaujímavý román. Psychologická stránka autorkinho rozprávania je však tou najväčšou slabinou. Schematické dialógy, vypočítateľné scény, povrchné riešené zápletky, problémy nasekané jeden vedľa druhého bez ladu a skladu, chabé poznanie samotnej historickej látky. Sem-tam niečo pospája aspoň ten príslovečný senzualizmus.

Džinsový denník 6 (Slovenský spisovateľ) **Zuzky Šulajovej** je výnimočný. Pamätný. Uzatvára románovú sériu. Hlavná postava Paula nielenže ľudsky dospeje, dozreje, ale aj zosarne. Román končí v jej sedemdesiatpäťke. Tento prudký časový posun však nerieši celkový pomalý spád a stereotyp rozprávania. Podobne, ako pri telenovelách, postavy sú ako vo výkladných skrinách, odrezané od reality, s umelo nastaveným prostredím.

Insomnia (Citadella 2016) **Vladimíry Šebeovej** je prvou časťou sci-fi trilógie pre mladých dospelých o londýnskej spisovateľke Sáre, ktorá trpí poruchou nespavosti a utajuje ju. Román je teda zameraný na krehké stránky osobnej slobody, identity, autenticity. Týka sa však aj otázok zdravých či patologických mechanizmov, ktoré súvisia s tým, ako sa človek vyrovnáva so svojou osobnosťou: so silnými stránkami, jedinečnými darmi i slabosťami. U Sáry je problémom najmä boj s izoláciou, a tak ju autorka včlení (svoje postavy totiž vyložene posúva) do skupiny insomniakov. Sú sektárskou skupinou? Alebo len spoločnosťou ľudí, ktorí sa usilujú spoločne čeliť výzvam spojeným s insomniou? Šebová otvára aj existenciálny významový horizont spojený s problémom životného presahu. Čo je súčasťou nadprirodzenej časti bytia? Celkom logický okruh problémov, ak uvažujeme o výnimočných javoch, strachu zo smrti (insomniaci predsa čelia strachu z vyčerpania). Autorka však len nasmerovala svoje rozprávanie k vážnym témam. Nasmerovala možno logicky, alebo na základe vlastnej čitateľskej skúsenosti, no nezakotvila ho procesuálne. Román je konštruktom možností a schémou problémov. Chýba v ňom však vnútorné spojivo, autenticita, uveriteľnosť. Ako riešiť Sárine nezdravé vzorce správania, problémy so sebadeštruktúrou, ktoré v nej vyvolali negatívne skúsenosti v detstve, vnútorná izolácia a strach? Nuž, autorka hlbšie neuvažuje, len naoko psychologizuje.

Na záver:

Želám autorom do budúcich rokov, aby ich dielam bolo možné uveriť. Lebo mnohé tohtoročné sa síce „knižne“ tvária, ale v skutočnosti sa bytostne nestretli ani s čitateľmi, no najmä nie so svojou autorkou či autorom.

Timotea Vráblová

AUXTOVÁ, Ivana

Červený vírus a kučeravý Sebastian. Ilust. M. Maťátko

Bratislava, Perfekt 2016. 1. vyd. 112 s. Viaz.

Príbeh o tom, ako sa všetci v mestečku Pomykovo nakazia počítačovým vírusom. Druhá kniha autorky. Debut: Záhady raketovej ulice (ne) vyriešené (2014).

ISBN 978-80-8046-750-0

BALCOVÁ, Kamila

O vodníkovi Chňuchňukovi. Ilust. M. Kellenberger

Bratislava, Spolok slovenských spisovateľov 2016. 1. vyd. 59 s. Viaz.

Kniha krátkych príbehov nadväzuje na titul Júliusa Balca Vodnícky karneval. Vhodné pre deti od 3 rokov.

ISBN 978-80-8194-035-4

BALUCHOVÁ, Kristína

Kapitán Padák. Ilust. O. Sova

Bratislava, Plutošop 2016. 1. vyd. 111 s. Viaz.

Príbehy o lietaní a cestovaní s podtitulom Straty a nálezy od autorky (1983).

ISBN 978-80-972130-1-5

BEDNÁR, Vlado

Moje najmilovanejšie zvieratá. Ilust. M. Kellenberger

Bratislava, Regent 2016. 1. vyd. 75 s. Viaz.

Vtipný rozprávanie o rôznych zvieratkách pre deti od 3 rokov od spisovateľa (1941 – 1984).

ISBN 978-80-88904-92-2

BELAN, Július

Prihraj, Carlos! Ilust. L. Točeková

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 272 s. Brož.

Príbeh o chlapcovi z chudobnej juhoamerickej krajiny, ktorý túži hrať na majstrovstvách sveta vo futbale. Pre čitateľov od 10 rokov.

ISBN 978-80-556-2492-1

BELÁK, Blažej

Slovenské povesti

Žilina, Georg 2016. 1. vyd. 100 s. Viaz.

Povesti s podtitulom Kamenné vráta z povodia Bebravy od prozaika a básnika (1938).

ISBN 978-80-8154-174-2

BENDO VÁ, Krista

Osmijanko rozpráva. Ilust. S. Mydlo

Bratislava, Buvik 2016. 1. vyd. 216 s. Viaz.

Kniha 64 veselých príhod Osmijan-ka pre deti od 6 rokov.

ISBN 978-80-8124-086-7

BEUTELHAUSER, Róbert

Turci, Habsburgovci a iné pohromy. Ilust. K. Slaninková

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 132 s. Brož.

Populárno-náučná publikácia pre deti od 9 rokov zo série Naše hrôzyplné dejiny.

ISBN 978-80-556-0994-2

BLAŽKOVÁ, Jaroslava

Mačky vo vreci. Ilust. M. Matlovičová

Bratislava, Vydavateľstvo Q111 2016. 2. vyd. 38 s. Viaz.

Príbeh o chlapcovi Ivanovi a jeho troch mačiatkach od významnej prozaičky a autorky pre deti a mládež (1933 – 2017). Vhodné od 5 rokov.

ISBN 978-80-89092-78-9

BLAŽKOVÁ, Jaroslava

Ohňostroj pre deduška. Ilust. M. Matlovičová

Bratislava, Vydavateľstvo Q111 2016. 4. vyd. 95 s. Viaz.

Veselý príbeh vnuka Andreja, ktorý s kamarátom pripravuje pre deda k päťdesiatinám neobyčajný dar.

ISBN 978-80-89092-79-6

BOĐOVÁ, Zuzana

Kremnickí permoníci. Ilust. F. Horník

Bratislava, Erad 2016. 1. vyd. 120 s. Viaz.

Príbeh o baníckych škriatkoch pod vrchmi Kremnice pre deti od 4 rokov.

ISBN 978-80-971495-8-1

BOĐOVÁ, Zuzana

Netopierik, zombíci & čudo z Marsu. Ilust. F. Horník

Bratislava, Erad 2016. 1. vyd. 133 s. Viaz.

Anglicko-slovenské rozprávkové príbehy pre deti od 5 rokov.

ISBN 978-80-971495-7-4

BROSSMANNOVÁ, Zuzana

Rytierske rozprávky

Bratislava, Vl. nákl. 2016. 1. vyd. 95 s. Viaz.

Rozprávky o statočnosti, odvahe a vytrvalosti pre deti od 5 rokov.

ISBN 978-80-972196-6-6

DANIŠ, Martin

O chlapcovi, ktorý hľadal vôňu čokolády

Bratislava, Goringa 2016. 1. vyd. 88 s. Brož.

Súbor príbehov, v ktorých autor čerpá z čarodejných rozprávok.

ISBN 978-80-89601-07-3

DEMOVIČOVÁ, Silvia

Leto s Alexandrom

Bratislava, Verbarium 2016. 1. vyd. 251 s. Brož.

Debutový román autorky mladej generácie o 16-ročnom dievčati, jeho prvej láske a rodinných tajomstvách. Vhodné pre mládež.

ISBN 978-80-89612-67-3

Detská rozprávková Žilina

2016. Zost. S. Řeháková

Žilina, Krajské kultúrne stredisko 2016. 1. vyd. 44 s. Brož.

Zborník prác z IX. ročníka celoslovenskej literárnej súťaže.

ISBN 978-80-85161-96-0

DOBŠINSKÝ, Pavol

Prostonárodné slovenské rozprávky. Zväzok I. Doslov J. Pácalová. Ilust. M. Benka

Bratislava, Vydavateľstvo Tatran 2016. 1. vyd. v tejto úprave. 427 s. Viaz.

Prvý zväzok s pôvodnými ilustráciami obsahuje 36 rozprávok fantastických, realistických a satirických, ktoré vydali A. H. Škultéty a P. Dobšinský v rokoch 1858 – 1861 v šiestich zôštoch.

ISBN 978-80-222-0819-2

DOBŠINSKÝ, Pavol

Slovenské ľudové rozprávky. Doslov J. Pácalová. Ilust. M. Benka

Bratislava, Ottovo nakladateľstvo 2016. Bez vyd. 480 s. Viaz.

Súbor 76 rozprávok z rôznych regiónov Slovenska, ktoré sú prerozprávané pre súčasného čitateľa.

ISBN 978-80-7451-550-7

DUŠEK, Dušan

Pišťáček. Ilust. Ď. Balogh

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 2. vyd. 192 s. Viaz.

Reedícia obľúbeného veselého príbehu od významného spisovateľa (1946) s novými ilustráciami.

ISBN 978-80-556-2394-8

ĎURÍČKOVÁ, Mária

Danka a Janka v rozprávke. Ilust. B. Plocháňová

Bratislava, SPN – Mladé letá 2016. 3. vyd. 70 s. Viaz.

Vtipný a poučný príbeh o dvoch sestrách od významnej spisovateľky (1919 – 2004). Pre deti od 6 rokov.

ISBN 978-80-10-03070-5

ĎURÍČKOVÁ, Mária

Joško Mrkvička Spáč. Ilust. M. Ci-pár

Bratislava, SPN – Mladé letá 2016. 2. vyd. Nestr. Viaz.

Veselý príbeh o príhodách žiaka Jožka Mrkvičku a jeho zápasoch s pravopisom.

ISBN 978-80-10-03086-6

FUTOVÁ, Gabriela

Lebo musím! Ilust. V. Csiba

Bratislava, SPN – Mladé letá 2016. 1. vyd. 91 s. Viaz.

Príbeh o vzťahu medzi chlapcom Oliverom a jeho mamou spisovateľkou od autorky pre deti a mládež (1971). Vhodné od 6 rokov.

ISBN 978-80-10-02925-9

FUTOVÁ, Gabriela

Lepší otec v hrsti ako kamoš na streche. Ilust. Ď. Balogh

Bratislava, SPN – Mladé letá 2016. 3. vyd. 101 s. Viaz.

Voľné pokračovanie knihy Hľadám lepšiu mamu. Hlavná hrdinka Katka hľadá lepšieho otca. Vhodné od 8 rokov.

ISBN 978-80-10-02904-4

FUTOVÁ, Gabriela

Môj malý zverinec. Ilust. J. Martiška

Bratislava, AlleGro 2016. 1. vyd. 133 s. Viaz.

Zábavné príhody s mačkami, psami, sliepkami a inými zvieratami pre deti od 6 rokov.

ISBN 978-80-967256-7-0

FUTOVÁ, Gabriela

O Bezláske. Aby sa všetky deti usmievali. Ilust. M. Regitko

Poprad, Dobrý anjel 2016. 1. vyd. 35 s. Brož.

Príbeh o netradičnej princeznej, ktorá nemá vlasy. Vhodné od 6 rokov.

ISBN 978-80-972298-0-1

GASKO, Katarína

Môj psík nezbedník. Ilust. autorka

Praha, Albatros v Albatros Media 2016. 1. vyd. 12 s. Brož.

Leporelo pre deti od 5 rokov o vernom kamarátstve medzi psikom Nezbedníkom a dievčaťkom.

ISBN 978-80-00-04294-7

GAŠPARÍKOVÁ, Ludmila

Odkaz na buku. Ilust. A. Mazúr
Bratislava, Vydavateľstvo Q111 2016. 1. vyd. 72 s. Viaz.

V próze pátrajú štyria hlavní protagonisti po príbehu odkazu vytesaného na buku.

ISBN 978-80-89092-81-9

GOCNÍKOVÁ, Magdaléna - MADAČOV, Maroš

Moja malá kniha o Vianociach. Ilust. M. Regitko

Bratislava, AlleGro 2016. 1. vyd. Nestr. Brož.

Koledy, vinše, príbehy, maľovanky, recepty a ďalšie zaujímavosti pre deti od 5 rokov.

ISBN 978-80-976256-8-7

GREGUŠOVÁ, Andrea

Nina. Ilust. J. Šouflová

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 175 s. Viaz.

Fantazijný príbeh o láske a dospievaní s podtitulom Tanec v zajatí dymu pre čitateľky od 12 rokov.

ISBN 978-80-556-2376-4

GREGUŠOVÁ, Andrea

Svetozár. Ilust. A. Raticová

Bratislava, Egres, o. z. 2016. 1. vyd. 48 s. Viaz.

Kniha o mestských holuboch a porozumení medzi nimi a ľuďmi. Pre deti od troch rokov.

ISBN 978-80-972134-1-1

HALUŠKOVÁ, Janka

Kvapky a ich priatelia. Ilust. A. Kassy

Košice, Vydavateľstvo PECTUS 2016. 1. vyd. 51 s. Viaz. Edícia Príbehy pre najmenších

Druhá knižka autorky literatúry pre deti prináša príbehy kvapiek Člupka a Člapka. Vhodné od 4 rokov.

ISBN 978-80-89435-24-1

HAVELKOVÁ, Silvia

O Štierikovi, kamennom mužíčkovi. Ilust. V. Mercellová

Bratislava, Ikar 2016. 1. vyd. 111 s. Viaz. Edícia Stonožka

Príbeh o sile priateľstva od spisovateľky a autorky pre deti a mládež (1974). Vhodné od 4 rokov.

ISBN 978-80-551-5147-2

HEVIER, Daniel

Buvibásničky. Ilust. D. Tršťan

Bratislava, TRIO Publishing 2016. 1. vyd. 54 s. Viaz.

Básničky pre najmenších s tematikou zaspávania a snívania od populárneho spisovateľa, básnika a autora pre deti a mládež (1955).

ISBN 978-80-8170-032-3

HLAVATÁ, Dana

Bájky pre malých i veľkých

Bratislava, Fortuna Libri 2016. 1. vyd. 84 s. Viaz. Edícia Fortuna Junior

Súbor humorných príbehov o zvieratkách s ponaučeniami od dramaturgičky, prozaičky a autorky pre deti a mládež (1957).

ISBN 978-80-8142-606-3

HLAVATÁ, Dana

Farebné rozprávky

Bratislava, Fortuna Libri 2016. 1. vyd. 94 s. Viaz. Edícia Fortuna Junior

Dvanásť rozprávok zoradených podľa mesiacov v roku, ktoré učia deti rozoznávať nielen farby.

ISBN 978-80-8142-631-5

HLAVATÁ, Dana

Našej mame hrabe. Ilust. J. Mešiariková

Bratislava, TRIO Publishing 2016. 1. vyd. 156 s. Viaz. Edícia Storky

Príbeh o dvoch bratoch, ktorí sa rozhodnú nájsť mame partnera. Vhodné od 10 rokov.

ISBN 978-80-8170-026-2

HLUŠÍKOVÁ, Marta

Anabelka sa smeje dvojhlasne.

Ilust. K. Šimková

Bratislava, Vydavateľstvo Q111 2016. 1. vyd. 52 s. Viaz.

Úsmevné príhody dievčaťka Anabelky a jej dvojníčky Aklebany.

ISBN 978-80-89092-80-2

HLUŠÍKOVÁ, Marta

Mlynčeky tety Hrozičky. Ilust.

A. Wagnerová

Brno, CPRESS v Albatros Media 2016. 1. vyd. 82 s. Viaz.

Veselé príbehy vyzožívané tetou Hrozičkou od známej autorky pre deti (1952). Vhodné od 7 rokov.

ISBN 978-80-264-1004-1

HOFFSTÄDTER, Jana H.

Cesta na svet. Ilust. P. Lukovicsová

Bratislava, Vydavateľstvo O. K. O. - Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 120 s. Viaz.

Knižka vysvetľuje deťom od 4 rokov prostredníctvom príbehu, ako prichádzajú na svet.

ISBN 978-80-888-0517-5

HOLECYOVÁ, Marja

Korene hriechu

Bratislava, Nakladateľstvo Fragment v Albatros Media 2016. 1. vyd. 415 s. Viaz.

Príbeh pre mládež z Uhorska v 16. storočí o dospievaní dvoch priateľiek od autorky (1988).

ISBN 978-80-564-0211-5

HORECKÁ, Alžbeta

Živel menom Viola

Vrútky, Štúdio LJ 2016. 1. vyd. 222 s. Viaz.

Debutová próza autorky mladej generácie. Po vražde dvoch študentiek sa Viola stáva svedkom paranormálnych udalostí.

ISBN 978-80-972-387-0-4

Chránime našu planétu. Zost.

a obsahovo preprac. A. Poločárová
Bratislava, Educa Print 2016. 1. vyd. 112 s. Viaz.

Príbeh učí deti chrániť prírodu (udržiavať čistý vzduch, šetriť vodou, separovať odpad).

ISBN 978-80-89777-11-2

IVANIČKOVÁ, Margita

S tromi psami za päťami. Ilust.

J. Oravec

Bratislava, Spolok slovenských spisovateľov 2016. 1. vyd. 104 s. Viaz.

Kniha pre deti od 6 rokov od spisovateľky (1953) ponúka príbehy o dobrodružstvách hlavných hrdinov a rôznych zvieratiek.

ISBN 978-80-89727-83-4

JANOVIC, Tomáš

Zažmúr očká. Ilust. M. Nerádová

Bratislava, Buvik 2016. 1. vyd. 51 s. Viaz.

Útla knižka ponúka výber veselých rýmovaných veršov s množstvom ilustrácií pre každého predškolačka od významného spisovateľa (1937).

ISBN 978-80-8124-081-2

JOBUS, Branislav

Zvon. Ilust. J. Malatinčová

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 130 s. Viaz.

V poradí 12. knižka autora (1969) o víle Duchoslave, uhľobarónovi a jeho nepodarenom synovi, výrobe zvona a láske. Vhodné od 10 rokov.

ISBN 978-80-556-2361-0

KARDOŠOVÁ, Barbora

Traja kamoši a fakticky fantastický poklad. Ilust. K. Slaninková

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 94 s. Viaz.

Pokračovanie knihy Traja kamoši a fakticky fantastický bunker od scenáristky, dramaturgičky a spisovateľky (1969). Dobrodružný príbeh o hľadaní pokladu.

ISBN 978-80-556-2352-8

KARPINSKÝ, Peter

Adela, ani to neskúšaj! Ilust. L. Paľo

Bratislava, Perfekt 2016. 1. vyd. 85 s. Viaz.

Veselé príbehy autora pre deti a mládež (1971) o Adele, jej súrodencoch a šibalstvách. Určené pre čitateľov od 9 rokov.

ISBN 978-80-8046-766-1

KENDA, Milan

Meluzína Jozefína. Ilust. J. Mikulčík

Bratislava, DAXE 2016. 1. vyd. 62 s. Viaz.

»

- » Veršiky o ročných obdobiach a kolobehu prírody.
ISBN 978-80-89429-50-9
- KUBICKO, Marián
Potvorobjici. Ilust. J. Šimjak
Humenné, Hydra 2016. 1. vyd. 368 s. Viaz.
Dobrodružno-fantastická próza pre mládež o priateľstve, odvahe, láske a mágií.
ISBN 978-80-8984-038-0
- KUGLEROVÁ, Zuzana
Najkrajšie slovenské rozprávky. Ilust. D. Čapková
Žilina, Georg 2016. 1. vyd. 112 s. Viaz.
Výber slovenských rozprávok podľa Pavla Dobšinského prerozprávané spisovateľkou (1955). Napr. Lomidrevo, Nebojsa, Soľ nad zlato.
ISBN 978-80-8154-168-1
- LAZÁROVÁ, Mária
Tri mačiatka tety Mily. Ilust. S. Čechová
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 129 s. Viaz.
Príbeh o tom, ako kocúrovia Herkules a Jonáš zachránia svoju sestru, mačičku Lucinku. Vhodné od 5 rokov.
ISBN 978-80-556-2351-1
- LE KVET, Pero
Chlapec s očami ako hviezdy. Ilust. M. Matlovičová
Bratislava, Artforum 2016. 1. vyd. 67 s. Viaz.
Poetické príbehy o chlapcovi, ktorý stretáva na svojej ceste rozprávkové bytosti. Vhodné od 6 rokov.
ISBN 978-80-8150-156-2
- LEKSA-PICHANIČ, Vladimír
Bájky z pierka albatrosa. Ilust. M. Regitko
Bratislava, Perfekt 2016. 1. vyd. 43 s. Viaz.
Bájky z ríše zvierat pre deti aj dospelých. Autor poukazuje na ľudské chyby a nedostatky spoločnosti.
ISBN 978-80-8046-769-2
- LESAY, Ivan
A-ko-že Lesankin fantastický svet. Ilust. P. Lukovicová
Bratislava, TRIO Publishing 2016.
1. vyd. 94 s. Viaz.
Prvá detská knižka autora prináša príbehy o dievčatku Lesanke z krajiny Lesankovo. Pre čitateľov od 7 rokov.
ISBN 978-80-8170-030-9
- LOKŠOVÁ, Diana – KOVÁČOVÁ, Andrea
Moji zeleninkoví kamaráti. Ilust. A. Černáková
Levice, OZ Čo dokáže mama 2016. 1. vyd. 50 s. Viaz.
Krátke básničky o jednotlivých druhoch zeleniny pre najmenšie deti.
ISBN 978-80-972430-0-5
- MACUROVÁ, Katarína
Prečo nekvitneš? Ilust. autorka
Bratislava, Albatros v Albatros Media 2016. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Bohato ilustrovaný príbeh pre najmenšie deti o medvedíkovi, ktorý pestoval rastlinku.
ISBN 978-80-566-0023-8
- MALÝ, Oto
Tulácka škola – Vagabond school
Bez miesta, Vl. nákl. 2016. 110 s. Flexi.
Novela prináša príbehy študentov navštevujúcich voľnomyšlienkársku školu. Vhodné pre čitateľov od 15 rokov.
ISBN 978-80-97234-881
- MARTINKOVÁ, Petra E.
Bylinkové rozprávky. Ilust. M. Blaščáková
Fintice – Košice, FACE – Fórum alternatívnej kultúry a vzdelávania 2016. 1. vyd. 57 s. Viaz.
Rozprávky inšpirované prírodou a najmä bylinkami s farebnými ilustráciami pre deti od 4 rokov.
ISBN 978-80-89763-17-7
- MELIŠOVÁ, Jana
Slušné správanie: Ja a môj pes
B. m., Vl. nákl. 2016. 1. vyd. 14 s. Flexi
Leporelo o spolužití malých detí a domácich zvierat. Prvá kniha zo série Slušné správanie.
ISBN 978-80-9724-950-2
- MIADOKOVÁ, Milica
Babičkiné uspávanky
Bratislava, Vl. nákl. 2016. 1. vyd.
- 112 s. Brož.
Zbierka rozprávko- ladených príbehov vysokoškolskej učiteľky.
ISBN 978-80-972429-1-6
- Moje krásne rozprávky. Druhá kniha.** Ilust. J. Martiška
Bratislava, Don Bosco 2016. 1. vyd. 45 s. Viaz. Edícia Moje krásne rozprávky
Kniha obsahuje tri ľudové rozprávky: Ďuro-truho, Lomidrevo, Mechúrik-Koščúrik. Prerozprávala M. Borovcová. Vhodné od 5 rokov.
ISBN 978-80-8074-339-0
- Moje krásne rozprávky. Tretia kniha.** Ilust. L. Javorská
Bratislava, Don Bosco 2016. 1. vyd. 46 s. Viaz. Edícia Moje krásne rozprávky
Tri rozprávky (Černokňažník; Rovnopekný pár; Hádač, Strelec, Struhač, Poprac) prerozprávala M. Borovcová. Vhodné od 5 rokov.
ISBN 978-80-8074-344-4
- Moje krásne rozprávky. Štvrtá kniha.** Ilust. B. Vančo
Bratislava, Don Bosco 2016. 1. vyd. 46 s. Viaz. Edícia Moje krásne rozprávky
Kniha obsahuje tri ľudové rozprávky: Nebojsa; Dlhý, Široký a Bystrozraký; Kozliatka a vlk. Prerozprávala M. Borovcová. Vhodné od 5 rokov.
ISBN 978-80-8074-346-8
- Moje krásne rozprávky. Piata kniha. Ilust. M. Mertinko**
Bratislava, Don Bosco 2016. 1. vyd. 46 s. Viaz.
Tri ľudové rozprávky (Zlatá priadka, Ako išlo vajce na vandrovkú, Zakliata hora) prerozprávala M. Borovcová.
ISBN 978-80-8074-350-6
- Na prváckom kolotoči.** Zost. M. Baloghová. Ilust. O. Bajusová
Bratislava, SPN – Mladé letá 2016. 2. vyd. 75 s. Viaz.
Básničky a krátke prózy od kolektívu autorov (J. Navrátil, D. Hevier, D. Podracká a i.). Vhodné od 6 rokov.
ISBN 978-80-10-02905-1
- NECPALOVÁ, Jana
Zo škrapiny. Ilust. M. Krkošek
- Žilina, Artis Omnis 2016. 2. vyd. 100 s. Viaz. Edícia Jojo
Príbehy o dobrodružstvách malého Jožka vhodné pre deti od 5 rokov.
ISBN 978-80-89718-83-2
- NOVÁKOVÁ, Monika
O trpaslíkovi Hundroškovi. Ilust. F. Blaško
Bratislava, Ikar 2016. 1. vyd. 71 s. Viaz.
Knižka veselých a poučných príbehov pre deti od 3 rokov.
ISBN 978-80-551-4900-4
- O Pejkoovi a jeho nevšedných priateľoch**
Bratislava, Slovenská sporiteľňa 2016. 2. vyd. 66 s. Brož.
Príbehy kolektívu autorov (T. Heribanová, M. Hvorecký, A. Režná a i.) o hrdinoch, ktorí si na svoje sny nasporili.
ISBN 978-80-971651-2-3
- OLŠOVSKÁ, Anna
Hádanku vám zahádam. Ilust. M. Brummerová
Žilina, Georg 2016. 1. vyd. 48 s. Viaz.
Kniha pre najmenšie deti plná hádaniek na precvičenie rozumu a pamäte.
ISBN 978-80-8154-181-0
- OPET, Peter
Život Adama. Zápisky rebela z piatej triedy. Ilust. T. Hasaj
Bratislava, Ikar 2016. 1. vyd. 152 s. Viaz.
Vtipné rozprávanie piataka Adama, ktorý odmieta povinnosti a chce si žiť po svojom.
ISBN 978-80-551-4970-7
- PASTIRČÁK, Daniel
Rozprávka o lietajúcej Alžbete. Ilust. V. Klímová
Bratislava, Artforum 2016. 1. vyd. 64 s. Viaz.
Poeticky prerozprávaný príbeh spisovateľa a kazateľa (1959) o Alžbete, ktorá prišla o svoje krídla, ale i o bolesť, smútku, radosti či láske.
ISBN 978-80-8150-157-9
- PAVLÍKOVÁ, Jana
Básničky zo školskej lavice. Ilust. N. Zavaďáková
Brno, CPress v Albatros Media

2016. 1. vyd. 63 s. Viaz.
Veselé básničky zo školského prostredia vhodné pre deti od 5 rokov.
ISBN 978-80-264-1015-7

RAKÚS, Stanislav
Mačacia krajina. Ilust. J. Klimaszewska
Levoča, Modrý Peter 2016. 2. vyd. 152 s. Viaz.
Rozprávky spisovateľa a vedca (1940), ktoré sú svojou druhoplánovosťou určené aj dospelému čitateľovi.
ISBN 978-80-89545-54-4

RIEČANSKÁ, Lena
Som, aká som!
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2016. 1. vyd. 158 s. Viaz.
Román pre deti a mládež zachytáva priateľstvo medzi tínedžermi, ich skryté túžby aj predsudky.
ISBN 978-80-8061-948-0

RIEČANSKÁ, Lena
Soňa, čo sa deje? Ilust. L. Zajac Valová
Bratislava, TRIO Publishing 2016. 1. vyd. 143 s. Brož.
Román je druhou časťou série Navždy kamošky a voľným pokračovaním knihy Ach, tá Joja! Príbeh zachytáva nástrahy sociálnych sietí. Vhodné od 11 rokov.
ISBN 978-80-8170-027-1

ROJKOVÁ, Iva Vranská
Krídluška v krajine sietí. Ilust. A. Gajová
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2016. 1. vyd. 89 s. Viaz.
Tretí príbeh o lúčnej víle rozpráva deťom i dospelým o tom, ako zasahuje moderná technika do našich životov. Predchádzajúce: Krídluška v krajine trňov (2013), Krídluška v krajine stratených detí (2014).
ISBN 978-80-8061-970-1

RYBÁR, Branislav – RYBÁR, Jaroslav
Bude raz...
Vranov n. Topľou, Vl. nákl. 2016. 1. vyd. 69 s. Viaz.
Príbehy o zabudnutých hodnotách a bytostiach lesov, lúk a polí.
ISBN 978-80-972213-7-9

SEDLÁK, Ivan
Ježko Pichliačik. Ilust. J. Vrabec
Bratislava, Ikar 2016. 1. vyd. 74 s. Viaz.
Príbeh o malom ježkovi s veľkým srdcom pre deti od 3 rokov.
ISBN 978-80-551-4896-0

SIVÁKOVÁ, Lenka
Rozprávky pre zvedavé deti. Ilust. J. Danková
Doľany, ZAEX 2016. 1. vyd. 79 s. Viaz.
Knižka obsahuje 31 veršovaných príbehov na rôzne témy (rodina, farby, zvieratá a i.).
ISBN 978-80-8192-006-6

SLOBODOVÁ, Elena
Slovenský detský rok
Bratislava, Fortuna Libri 2016. 1. vyd. 248 s. Viaz. Edícia Fortuna Junior
Ľudové zvyky, porekadlá, hry, tance, veršovanky a rozprávky vhodné pre deti od 6 rokov.
ISBN 978-80-8142-611-7

Slovenské rozprávky. Zost. Z. Špačková. Ilust. D. Ondreičková
Bratislava, Ikar 2016. 1. vyd. 178 s. Viaz. Edícia Stonožka
Prerozprávajú ľudové rozprávky s množstvom ilustrácií.
ISBN 978-80-551-5154-0

Slovensko – krajina plná tajomstiev. Prázdniny s deduškom
Košice, Class 2016. 1. vyd. 82 s. Viaz.
Dvojazyčná publikácia predstavuje Slovensko, jeho kultúru, tradície a osobnosti prostredníctvom príbehov. Vhodné pre deti od 8 rokov.
ISBN 978-80-972173-0-3

Srdce šachovej dámy. Ilust. kolektív výtvarníkov, ktorí prihlásili svoje diela a vystavovali na BIB 2015
Bratislava, Perfekt 2016. 1. vyd. 164 s. Brož.
Zborník poviedok 12. ročníka Literárnej súťaže o pôvodnú poviedku pre deti 2016. Cenu dieťaťa získala poviedka Srdce šachovej dámy od Gabriely Magalovej.
ISBN 978-80-8046-759-3

STAVIARSKA, Marka
Opováz sa toto prečítať! Ilust. D.

Mačáková
Prešov, Vl. nákl. 2016. 1. vyd. 112 s. Brož.
Dobrodružný príbeh 16-ročnej Sone a jej partie.
ISBN 978-80-972505-0-8

STRAKOVÁ, Marta
Čarovná lúka na okraji mesta. Ilust. E. Škandíková
Bratislava, ARS POETICA 2016. 1. vyd. 69 s. Viaz.
Veršiky odhaľujú stretnutia sveta zvierat a rastlín so svetom detí.
ISBN 978-80-892-8377-4

ŠIKULA, Vincent
Ďuro, pozdrav Ďura. Ilust. Ď. Martiška
Bratislava, Regent 2016. 1. vyd. 91 s. Viaz.
Veselé rozprávanie o dvoch vrabcoch významného spisovateľa (1936 – 2001).
ISBN 978-80-88904-94-6

ŠTELBASKÁ, Zuzana
Filipko. Ilust. E. Chupíková
Bratislava, Albatros v Albatros Media 2016. 1. vyd. 76 s. Viaz.
Veselý príbeh je voľným pokračovaním knihy Zornička. Zorničkin brat Filipko objavuje svet zvieratiek. Vhodné od 6 rokov.
ISBN 978-80-566-0009-2

ŠULAJOVÁ, Zuzka
Džínsový denník 6
Bratislava, Slovenský spisovateľ 2016. 1. vyd. 623 s. Viaz.
Pokračovanie série písanej denníkovou formou pre mládež od autorky (1985). Hlavná hrdinka Paula zvažuje krajinu, kde bude žiť i výber správneho muža.
ISBN 978-80-220-1905-7

TOPOLČANY, Roman – TOPOLČANYOVÁ, Iveta
Poznajko: Tajomstvo krásnej nevesty – Rebekin príbeh
Liptovský Mikuláš, Tranoscius 2016. 1. vyd. 30 s. Brož.
Kniha zo série o Poznajkovi, ktorá predstavuje rôzne biblické postavy.
ISBN 978-80-7140-494-1

URGELOVÁ, Ivana
O mackovi Mačkovi. Ilust. Z. Urgelová
Bratislava, Marenčin PT 2016. 1. vyd. 32 s. Viaz.
Dobrodružstvá malého macka pre deti.
ISBN 978-80-8114-782-1

Uspávanky/Prebúdanky. Zost. M. Števková. Ilust. M. Dusíková
Bratislava, Buvik 2016. 1. vyd. 56 s. Viaz.
Výber básnických textov slovenských a českých básnikov pre najmenšie deti.
ISBN 978-80-81240881

VADAS, Marek
Útek
Bratislava, OZ BRAK 2016. 1. vyd. 43 s. Viaz.
Príbeh spisovateľa (1971) o ceste malého chlapca a jeho psa Alana naprieč mestami, krajinami a kontinentmi, na ktorých sa stretáva s priateľstvom a odmietaním.
ISBN 978-80-972028-5-9

VANEK, Martin
Opera nehryzie. Ilust. T. E. Ciger
Bratislava, Dixit 2016. 1. vyd. 96 s. Viaz.
Publikácia s didaktickým zámerom učiť čitateľa spoznávať operné diela, nazrieť do zákulisia divadla či do divadelného bufetu.
ISBN 978-80-89662-20-3

Vymaľuj si Zdenkin príbeh. Ilust. Milosrdné sestry Svätého kríža
Doľany, ZAEX 2016. 1. vyd. 24 s. Brož.
Maľovanka pre najmenšie deti.
ISBN 978-80-8192-001-7

WEISS, Pavol
Tajomný mlyn v Karpatoch. Ilust. J. G. Danglár
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2016. 1. vyd. 118 s. Viaz.
Príbeh o päťici kamarátok a ich dobrodružstvách pri mlyne pod Karpátmi od autora (1962). Vhodné od 9 rokov.
ISBN 978-80-556-2473-0